

gynder man ogsaa allerede at forberede sig paa Krigens Ophør, laver store Sammenslutninger for om muligt at kunne holde Priserne oppe, naar Krigen en Gang slutter. Man mærker heller ikke, at der fra den Side gøres Anstrengelser for at tjene Samfundet og søge at gøre Kaarene lettere for den Befolkning, der lider.

Med Hensyn til Boligforholdene har vi nu fra Ministeriet faaet et Lovforslag, hvori der som Grundlag ligger en dyb Erkendelse af, at det private Initiativ ikke længere magter sin Opgave, nemlig den at skaffe Boliger til Befolkningen. Naar vi Socialdemokrater her paa Rigsdagen har sagt: Lad Samfundet, Kommunen, Staten bygge, har man svaret: Nej, det kan det private Initiativ anderledes godt, det forstaar Samfundet ikke, det kan Samfundet ikke have med at gøre, det maa det private Initiativ tage sig af. Nu kommer der en vanskelig Situation, og saa siger de private: Vi beder Dem, lad Staten bygge, lad Kommunerne bygge. Men der kommer en Dag efter denne, saa vil Jordbrugerne melde sig og fortælle: Jorden bør være i privat Eje, det er absolut det bedste, men hvis det kniber, skal Samfundet betale Landbruget, for at dette kan forsyne den danske Befolkning med Varer til en overkommelig Pris. Hvis det danske Landbrug i disse Dage kendte sin Besørgelsestid, vilde det sige: Vi forsyner den danske Befolkning med Varer saa billigt, som det overhovedet er muligt, og saa udnytter vi Situationen, de høje Priser i Udlandet paa de Varer, som derefter kan udføres. Vi ønsker ikke en ekstraordinær Fortjeneste paa de Varer, vi leverer til den danske Befolkning; vi er enige med Formanden i Aarhus, da han talte om det lille Danmark, vort fælles Hjem, vi er Brødre her, vi kan ikke finde os i, at der skal være Mennesker her, der sulter, og Mennesker, til hvem der skal gives Almisser, medens vi skal tjene mere end hidtil, vi er Danmarks Spisekammer, nu vel, vi forsyner den danske Befolkning med Mad. Hvis de talte og handlede saaledes, vilde de have bedre Kaar, naar den Dag kommer, da Krigen slutter, idet de saa kunde sige: Saa I, hvad vi magtede, da det kneb?

Jeg siger til mine ærede Modstandere, at det maa være deres Opgave at komme med Forslag om, hvad der nu skal gøres. Det blev erkendt af Venstres Ordfører, at der skal gøres mere end hidtil. Nøden tiltager fra Dag til Dag; jo længere Krigen varer, des flere bliver der, som maa sige Stop, som ikke kan klare sig længere.

Nuvel, hvis man siger, at der skal ydes Almisser, at saa længe Krigen varer, skal Folk ind under offentlig Forsorg, naar de ikke kan klare sig selv, til Trods for at de arbejder flittigt og paapasseligt, vil der komme en Opgørets Dag, en Dag, da vi siger: Hvad magtede det private Initiativ den Gang, det kneb i Danmark? Man fortæller, at Socialdemokraterne vil omstyrte det bestaaende Samfund, og der er paa den anden Side en stor Stab af Værnere af det bestaaende Samfund. Forstaar De ikke, hvad det er for en Omstyrting af det bestaaende, som finder Sted i disse Dage? Forstaar De ikke, hvad det betyder, at da det kneb, kom man til Samfundet? Naar det er gaaet paa denne Maade, vil det blive vanskeligt Dagen derpaa at sige: Bort med Statens Indgriben, nu skal det private Initiativ til igen. Kniber det, lader vi Befolkningen sulte midt i Korndyngerne, medens vi selv har alt i rigelig Overflod. Vil de have noget, maa de komme med Hatten i Haanden og bede om det som en Almisse, for vi vil tjene, naar der byder sig en Lejlighed dertil. Jeg siger, at det er ikke Socialdemokraterne, der skal komme med Forslag om, hvad der skal gøres her. Vi har i Forvejen sagt, at saadan som det gaar nu, vil det gaa under Kapitalismens Herredømme. Der, hvor Udbytningslysterne er oppe i alle Samfundslejr, maa det gaa saaledes. De Herrer siger, at det passer ikke. Nuvel, saa vis det i Gerning!

Naar jeg kommer til Møde sammen med Modstandere, citeres ofte de kønne Ord: „Thi da har i Velstand vi drevet det vidt, naar faa har for meget og færre for lidt“. Ordene lyder kønt, men de staar i en skærende Modstrid med de Forhold, vi lever under, i alt Fald viser de, hvis de passer, at vi ikke er naaet ret vidt i Velstand, thi vi har ganske vist et rigt Land, men en Mængde har for lidt, og mange har for meget og tjener det ved at tvinge en Befolkning til at sulte. Det er Forholdene. Vi Socialdemokrater giver Højre Ret: Den Gang, da vi fik den nye Grundlov, sagde Højremændene: „Pas paa, faar vi almindelig Valgret i Danmark, vil der komme en Dag, hvor Kampen kommer til at staa for eller imod Socialismen, da vil Socialdemokraterne forlange, at Jorden skal være Samfundseje, at vi skal bort fra Mellemmand i Handelen, at Samfundet skal eje den danske Jord.“ Og jeg siger: Ja, den Dag kommer. Man undrer sig over, at det socialdemokratiske Parti gaar saa rask fremad, at vi i et kort Spand af